

[binnen de] BOOT

BIJLAGE bij [buiten de] BOOT ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de STICHTING LOS

10 jaar LOS

daarom!

Geer Salet: "Ik heb 18 jaar bij VluchtelingenWerk gewerkt, en ik weet dat uitgeprocedeerden en mensen zonder papieren worden vergeten en erg kwetsbaar zijn. Die mensen hebben hulp nodig, en dat doet LOS uitstekend."

Word ook donateur!

IBAN: NL72 INGB 0009 5524 48/t.n.v. Stichting LOS Utrecht

Rian Ederveen, voortrekker vanaf het eerste uur, dicht LOS een bescheiden rol toe

Stichting LOS viert tienjarig bestaan

Stichting Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt (LOS) bestaat tien jaar. Reden om te spreken met Rian Ederveen, vanaf het begin de centrale figuur.

Door Gerard Luttenberg

Hoe is het ooit begonnen?

"Op aandringen van sponsors besloten de groepen die zich met uitgeprocedeerde asielzoekers bezighielden te kijken of er een vorm van samenwerken mogelijk was, dat was in 2000. Tot concrete plannen komen bleek moeilijk. Groepen waren bang hun identiteit kwijt te raken, bang ook dat zo'n nieuwe organisatie alle fondsen zou gaan inpikken. En er waren al een paar overkoepelende organisaties, met hun eigen identiteit en achterban. Uiteindelijk lukte het om onder de noemer 'steunpunt' de meeste groepen over de streep te trekken."

En daarna verliep alles op rolletjes?

"Eerst was het moeilijk een bestuur te vinden. Daarna ging het de eerste jaren goed. We kregen drie jaar vaste financiering, van PIN, Stichting Katholieke Noden (het huidige SKaNFonds) en van Cordaid. Maar toen die drie jaar voorbij waren, moest steeds weer gezocht worden naar geld, bij voorkeur via projectfinanciering, dat kostte veel moeite. En na vijf jaar gaf het bestuur er om die reden de brui aan. Toen ik dit - tijdens een overleg met alle orga-

nisaties - meldde, was de verontwaardiging groot. Veel groepen gingen uit zichzelf brieven schrijven aan onze sponsors - en ziet: dit trok ze over de streep, we kregen zelfs nog meer geld dan daarvoor. Ook werd er een nieuw bestuur gevormd vanuit de steungroepen."

Is LOS een beetje geworden wat jij je erbij had voorgesteld?

"Sommigen vonden in het begin dat LOS een soort VluchtelingenWerk Nederland moest worden. Dat was toen er een explosie van nieuwe steungroepen kwam, er in heel veel plaatsen 'noodopvangen' kwamen. Die wilden dat de groepen meer uniform en gestroomlijnd gingen werken. Ik ben blij dat dat niet is gebeurd. Je hebt altijd groepen die radicaal zijn, en groepen die on speaking terms met de rest van de maatschappij willen blijven. Dat geeft spanning, maar dat is gezond, die groepen houden elkaar bij de les. Daarom is LOS gewoon steunpunt gebleven. LOS spreekt bijna nooit namens 'de achterban'. We kunnen wel zeggen: dit zijn geluiden die we veel bij de steungroepen horen. De diversiteit van groepen is een groot goed, iedere groep heeft zo zijn eigen sterke punten. En al die organisa-

ties samen kunnen soms een grote actie voeren, daarbij spelen wij een bescheiden rol."

daarom!

Evert van Bodegom: "Ik heb in het begin van LOS in het bestuur gezeten, en ook nu nog steun ik LOS, omdat de mensen die vanuit nood naar Nederland komen recht hebben op een goede opvang, waar ze ook vandaan komen en welke problemen ze ook hebben. LOS doet er alles aan om te zorgen dat hun basisrechten gerespecteerd worden."

Word ook donateur!

IBAN: NL72 INGB 0009 5524 48
T.n.v. Stichting LOS Utrecht

Hoe ben je bij dit werk betrokken geraakt, was je jurist?

"Helemaal niet. Ooit tropische landbouw gestudeerd. Maar: vind maar eens werk. Ik raakte in Heerlen als vrijwilliger betrokken bij het Netwerk Religieuzen voor Vluchtelingen van het Missionair Centrum. En, zoals dat geldt voor bijna iedereen die actief is in dit werk, als je eenmaal de verhalen van vluchtelingen hebt

gehoord, laat het je nooit meer los. In 1992 ben ik daar in Eindhoven gewoon mee door gegaan. In 1998 kwam er door Cohens Koppelingwet een stroom van vluchtelingen op straat te staan. Ik werd op den duur helemaal moedeloos van de steeds maar toenemende stortvloed van problemen die we moesten zien op te lossen. Ik was dan ook echt blij dat ik hier, bij LOS, los kon komen van al die individuele hulp, dat ik meer inzicht kreeg in wat er echt aan de hand was en beleidsmatig bezig kon zijn. Het vreemde was dat ik dat individuele al snel ging missen. Daarom ben ik als vrijwilliger bij een paar groepen in Utrecht gaan meedraaien. Het helpt als de mensen waarover je praat, waar je voor opkomt, een gezicht hebben, bij discussies, als je de pers te woord staat."

Heeft het werk van LOS effect gehad?

"Moeilijk te zeggen. Natuurlijk zijn het Generaal Pardon, de grote actie tegen strafbaarstelling van illegaliteit etc. successen, maar onze rol is daarbij bescheiden geweest, ondersteunend en soms coördinerend. Soms hebben we zelfs helemaal geen rol. Soms een grotere, zoals bij de acties rondom de vreemdelingentent. Onze kracht is - denk ik - de zorgvuldigheid waarmee we individuen, groepen, pers, politici etc. van dienst zijn. Vanmorgen nog belde de Ambassade van Zweden en een gedetineerde, zieke, uitgeprocedeerde asielzoeker, en beiden kunnen we terzake van dienst zijn. Verder doen we aan factfinding, misschien dat dat er mede toe geleid heeft dat staatssecretaris Teeven beloofd heeft de vreemdelingentent te humaniseren. Soms dragen we een steentje bij aan het publieke debat, maar dat is dan nooit alleen, altijd met anderen."

Wat zijn je meest negatieve en je meest positieve momenten geweest?

"Waar ik erg van heb gebaald is het voortdurende gevecht om geld. Dat vraagt zoveel energie, leidt alleen maar af van het eigenlijke werk. Blij? Natuurlijk van dat Generaal Pardon, geweldig. En persoonlijk ook van de opstand die onder de achterban uitbrak toen ze vijf jaar geleden hoorden dat het bestuur LOS wilde opheffen. Deed me erg goed."

Tenslotte: hoe ziet de toekomst van LOS er volgens jou uit?

"Naar mijn inschatting wordt de stem van de ongedocumenteerden zelf en hun landgenoten steeds belangrijker. Ze willen dat graag, zie ook de vluchtkerk, en de acties van de domestic workers (ongedocumenteerde schoonmakers). Het zal spannend worden hoe we daarmee samenwerking kunnen realiseren." ●

HET DOET RIAN EDERVEEN GOED DAT DE ACHTERBAN VOOR LOS IS GAAN STAAN. - FOTO © PIET DEN BLANKEN

Katholiek 'fonds' van de Konferentie Nederlandse Religieuzen aan de wieg van LOS

Religieuzen onmisbaar voor ongedocumenteerden

Het geld dat katholieke zusters en broeders, oftewel 'de religieuzen', in Nederland te besteden hebben - 6000 religieuzen geven jaarlijks ongeveer 2 miljoen euro weg - gaat voor een groot deel naar projecten voor mensen zonder verblijfsvergunning. "Het ligt in de traditie van de religieuzen om te zien naar mensen die niet gezien worden", vertelt drs. Rogier Moulen Janssen.

Door Margreet Jenezon

Moulen Janssen (62) werkt sinds '84 bij de Konferentie van Nederlandse Religieuzen (KNR) in Den Bosch, waar hij sinds '99 namens zusters en broeders van zo'n 200 orden en congregaties verzoeken om financiële steun uit het hele land beoordeelt. Samen met adviseurs en de leden van de commissie Projecten in Nederland (PIN) besluit hij waar het geld naartoe gaat.

daarom!

Berend Verloren van Themaat: "Het is in Nederland zeer treurig gesteld met de opvang van vreemdelingen in nood. Ik steun daarom bijvoorbeeld Prime, die hier in Den Haag onderdak biedt aan mensen in een benarde situatie. En van LOS krijg ik een kikk, dat is een uitstekende organisatie die het opneemt voor uitgeprocedeerden in nood. Ik denk: die staat aan onze kant. Daarom steun ik LOS."

▶ Word ook donateur!

IBAN: NL72 INGB 0009 5524 48
T.n.v. Stichting LOS Utrecht

Begin jaren tachtig waren er naar de schatting van Moulen Janssen nog rond de 35.000 broeders en zusters, nu nog maar 6000. De gemiddelde leeftijd van de religieuzen ligt op dit moment boven de 86 jaar. 'Als ze jong en dertel zouden zijn, zouden de zusters en broeders deze hulpprojecten zelf uitvoeren', zegt Moulen Janssen met een lach. Nu de gemiddelde leeftijd zo hoog ligt, laten ze het uitvoerende werk aan anderen over.

Niet opnieuw het wiel uitvinden

Rogier Moulen Janssen is een invloedrijke per-

ROGIER MOULEN JANSSEN HEEFT EEN SPILFUNCTIE IN DE LOBBY VOOR EN FINANCIERING VAN HULP AAN ONGEDOCUMENTEERDEN.

- FOTO © MICHAEL GALIART

soon met veel contacten en kennis van zaken op het terrein van hulp aan vluchtelingen en migranten zonder papieren. Dagelijks reist hij het land door om projecten te bezoeken, lokale overheden te wijzen op hun 'zorgplicht' jegens mensen in nood en te dineren met mensen van adel van grote vermogensfondsen. Te-

vens is hij voorzitter van een samenwerkingsverband van 25 fondsen.

PIN steunt jaarlijks ongeveer 200 projecten op welzijnsgebied, vooral voor de minder kansrijken, waaronder enkele projecten die hulp ge-

ven aan ongedocumenteerden in de grote steden. Omdat er meerdere van zulke projecten gesteund worden, bracht dit de samenwerkende fondsen, waaronder PIN, op het idee een landelijk kenniscentrum op te zetten voor informatie-uitwisseling en politieke lobby voor ongedocumenteerden. Al die verschillende

kleine en grotere clubs hoeven daardoor 'niet allemaal zelf steeds opnieuw het wiel uit te vinden'. Zo ontstond tien jaar geleden het Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt (LOS), dat inderdaad als vraagbaak en kenniscentrum fungeert, en een grote rol heeft in landelijke lobby voor deze doelgroep. 'Vraag het Rian' is een veelgehoorde kreet bij de kleine steunorganisaties voor ongedocumenteerden. ●

Belangrijke gebeurtenissen

- augustus 2003: start Stichting LOS, publicatie lijst noodopvangorganisaties (vraag en aanbod).
- oktober 2005: Schipholbrand. Stichting LOS zet zich met anderen in voor vrijlating slachtoffers en verkrijgen vergunningen.
- januari 2006: Stichting LOS presenteert haar onderzoek naar hulpverlening door noodopvangorganisaties bij een hoorzitting in de Tweede Kamer.
- zomer 2006: publicatie eerste basisrechtenboekje, samen met OndersteuningsKomitee Illegale Arbeiders (OKIA) en onderzoeksstichting Searchweb.
- juni 2007: Pardonregeling, mede tot stand gekomen door vele acties en gezamenlijke lobby bij PvdA. Stichting LOS maakt zich door acties en campagnes sterk voor legalisering van 'grensgevallen'.
- oktober 2008: Conferentie Recht op Recht, over de rechten van ongedocumenteerden (in samenwerking met OKIA).
- december 2008: dreiging opheffing Stichting LOS, veel steun uit de achterban voor een doorstart.
- december 2009: begin lobby tegen het wetsvoorstel 'eens illegaal, altijd illegaal', resulterend in een wetswijziging.
- februari 2010: publicatie onderzoek van Mieke Kox: Het Leven Gaat Door, waarin het leven van ongedocumenteerden in Utrecht wordt beschreven.
- februari 2010: start Meldpunt Vreemdelingendetentie.
- maart 2011: presentatie Coalitie tegen Strafbearstelling met VluchtelingenWerk, Cordaid en vele anderen.
- september 2011: conferentie over vrouwen zonder verblijfsvergunning, presentatie website iLegalevrouw.nl.
- maart 2012: met steun van Stichting LOS worden in zes gemeenten lokale basisrechtenboekjes gepubliceerd, en een gezamenlijke site basisrechten.nl. ●

daarom!

Harrie Lahaye: "De Wonne in Twente - waar ik bij hoor - biedt al meer dan 30 jaar noodopvang aan mensen die buiten de boot vallen, dus ook aan uitgeprocedeerden. Persoonlijk kan ik - gezien mijn leeftijd - niet zo goed meer tegen de spanningen die dat met zich meebrengt. Ter compensatie, om toch wat te doen, steun ik LOS financieel."

▶ Word ook donateur!

IBAN: NL72 INGB 0009 5524 48
T.n.v. Stichting LOS Utrecht